

ISSN-0207-4710
2013-cü il

GÖYARÇIN

10

Hekaya

Nağıl

Şeir

Mağıl vaxtı

AĞILLI QIZ ÇARI NECƏ RAM ELƏDİ

(Çernaqor mağılı)

Qədim zamanlarda bir kasıb kişi yaşayırdı. Onun gözünün ağı-qarası bir qızı var idi. Qız çox ağıllı idi. Atasına da gözəl danışmağı öyrədirdi.

Bir gün kasıb kişi dilənərkən onun dediyi sözlər şahın xoşuna gəldi. Təccüblə soruşdu ki, bu cür gözəl danışmağı kimdən öyrənmişən?

-Qızımdan.

-Bəs qızına gözəl danışmağı öyrədən kimdir?

-Onu kasıblıq müdrikləşdirib.

Çar kişiye otuz yumurta verib dedi ki, apar bu yumurtaları qızına ver, de ki, onun kürt yatan toyuğun altına qoysun. Əgər bu yumurtalardan cücə çıxsa, onun mükafatlandıracağam, çıxmasa bəxtindən küssün.

Kasıb kişi ağlaya-ağlaya gəlib başına gələnləri qızına danışdı. Qız atasını sakitləşdirdi:

-Narahat olma, ata. Bir şey fikirləşərik.

Səhərişi gün qız atasını öyrədib əkinə göndərdi.

Ata çarın yaxından keçdiyini görüb qışqırdı:

-Ey öküzlər, hərəkətə gəlin, bəlkə sizin hesabınıza bişirilmiş toxumlar bitib zəmi ola!

Çar dayandı:

-Ey axmaq kişi, heç bişirilmiş toxum da bitərmi?

-Çar sağ olun, bişirilmiş yumurtadan cücə çıxırsa, bişirilmiş toxum niyə cücərməsin ki?

Çar hər şeyi başa düşdü. Kişiyə bir piyalə verib dedi ki, apar bunu ver qızına. De ki, onunla dənizin suyunu boşaltsın. Yoxsa sizin üçün pis olacaq.

Kişi fikirli-fikirli qızının yanına gəlib çarın sifarişini ona çatdırdı. Qız atasını çarın yanına göndərüb tapşırırdı ki, hökmdara bu sözləri deyərsən:

-Əlahəzrət, qızım deyir ki, dənizlə birləşən okeanın, ona tökülən çayların qalağını çar birçə günlüyə bağlasa, mən fincanla bu dənizin suyunu qurudaram.

Söz çarın çox xoşuna gəldi. Əmr elədi ki, qızı

onun hüzuruna gətirsinlər.

Qız gələndə çar ona belə bir sual verdi:

-Ən uzaqdan eşidilən səs nədir?

-Möhtərəm hökmdar, ən uzaqdan eşidilən ildırım, bir də yalanın səsidir.

Çar qızın ağıllı cavabından heyrətə gəldi və xahiş etdi ki, qız onun arvadı olsun.

Qız razılaşdı, ancaq dedi ki, bir şərtim var. Qoy çar öz əli ilə kağıza bu sözləri yazıb mənə versin: "Əgər arvadıma hirsənib qovsam, onun evdəki ən qiymətli əşyanı aparmağa ixtiyarı var".

Çar razılaşdı. Onlar evləndilər. Ancaq bir gün çarın kəndli qızına acığı tutdu. Dedi ki, mən daha səni istəmirəm. Çıx mənim evimdən get.

Qız razılaşdı. Ancaq xahiş elədi ki, onlar son dəfə birlikdə şərab içsinlər. Çarın başı qarışanda qız onun şərabına yuxu dərmanı atdı. Çar içən kimi yuxuya getdi. Qız ərini bir arabanın içinə qoyub onu daş bir mağaraya apardı. Çar yuxudan ayılıanda özünü mağarada görüb qəzəblə soruşdu:

-Məni bura kim gətirib?

-Mən, - qız gülümsəyə - gülümsəyə cavab verdi.

-Sən nə üçün belə eləmişən? Axə sən daha mənim arvadım deyilsən!

Qız dedi:

-Söylədiklərin doğrudur, hökmdarım. Ancaq siz zəhmət çəkib öz əlinizlə yazılan bu kağıza baxın. Orada yazılıb ki, evdən gedəsi olsam, ən qiymətli olan bir şeyi aparmağa ixtiyarım var. Mən isə gördüm ki, o boyda sarayda sizdən qiymətli heç nə yoxdur. Elə buna görə də saraydan çıxanda özümle sizi gətirdim.

Arvadının sözləri çarı kövrəltdi. Onlar barışdılar və birlikdə saraya qayıtdılar.

Tərcümə edib işləyəni R.Y.Əliyev

**Rəssam
Aytən**

Nağıl vaxtı

KASIB
VƏ VARLI

(Rus xalq nağılı)

Marko adlı varlı bir tacir var idi. Bir dəfə o gəzəndə qarşısına dilənçi çıxdı. Dilənçi ona əl uzadıb yalvardı. Marko isə əhəmiyyət vermədən keçib getdi.

Arxadan kasıb bir kəndli gəlirdi. O, cibindən qəpik çıxarıb dilənçinin ovcuna qoydu. Varlı bundan çox utandı. Kəndlini saxlayıb dedi:

-Qulaq as, həmyerli, dilənçiyə pul vermək istəyirəm, xırda pulum yoxdu. Mənə borc ver, sonra qaytararam.

Kəndli varlı kişiye pul verib soruşdu:

-Borcunu nə vaxt qaytaracaqsan?

-Sabah gəl, pulunu apar.

Səhəri gün kasıb borcunu almaq üçün varlının evinə getdi.

Marko dedi:

-Xırda pulum yoxdu, bir neçə gündən sonra gələrsən.

Bu hadisə bir neçə dəfə təkrar olundu. İki həftədən sonra varlı pəncərədən baxıb gördü ki, kasıb kəndli gəlir. Tez uzanıb üstünə ipək örtük çəkdi. Arvadına dedi ki, yanımda oturub ağla. Kəndli gələndə deyərsən ki, ərim ölüb.

Kasıb varlının evinə çatanda Markonun arvadı şivən qopardı. Pulunu almağa gələn kəndliyə dedi ki, bəs ərim ölüb.

Biçarə kəndli öləne rəhmət diləyib arvadına dedi ki, icazə ver meyiti yuyum.

O, arvadın razılığını gözləmədən çuqun qabı qaynar su ilə doldurub Markonun üs-

tünə tökdü. Varlı ağrıdan göynəsə də, zorla özünü saxladı.

Kəndli qaynar suyu tökə-tökə deyirdi ki, borcumu qaytar!

Kəndli "meyiti" necə lazımdırsa yudu, ge-yindirdi. Onu qutuya qoyub məbədə apardı. Bütün gecəni "ölü"nin yanında qalıb dua oxudu.

Gecə məbədə oğrular gəldilər. Kəndli qaçıb gizləndi. Oğrular çoxlu qiymətli əşya götürüb öz aralarında böldülər. Qızıldan düzəldilmiş qılınc üstündə isə mübahisə düşdü. O dedi mənim olsun, bu dedi mənim olsun. Birdən kəndli qışqırdı:

-Niyə mübahisə edirsiniz? Kim həmin qılıcla ölünün başını kəsə bilsə qılınc onundur.

Bunu eşidən Marko tabutun içindən çıxdı. Vahiməyə düşən oğrular qərət etdikləri pullarını atıb qaçdılar. Varlı ilə kasıb həmin pulları qardaş malı kimi iki yerə böldülər.

Kəndli bundan sonra yenə öz borcunu istədi. Varlı yenə də etiraz elədi:

-Özün görürsən ki, mənim sənə verməyə xırda pulum yoxdur.

Belə deyirlər ki, varlı kişi hələ indiyədək kasıbın pulunu qaytarmayıb.

Tərcümə edib işləyəni R.Y.Əliyev